

Ergasheva Shaxista Abduragim qizi

*Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti Muzey menejmenti
va madaniy turizm ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Madridda joylashgan Del Prado san'at muzeyi haqida so'z yuritiladi. Muzeyning dunyoda tutgan o'рни, ahamiyati, hozirgi kundagi faoliyati, tashkil etilyotgan ko'rgazmalari haqida so'z yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *Muzeylar faoliyati, eksponatlar, ekskursiyalar, ko'rgazma, Thyssen-Bornemisza muzeyi, Reina Sofia san'at markazi, Bruegel, Van Deyk, Rafael Santi, Gabsburg va Burbonlar.*

Аннотация: *Эта статья о Художественном музее Дель Прадо, расположенном в Мадриде. Будет обсуждаться роль музея в мире, его значение, текущая деятельность, организуемые выставки.*

Ключевые слова: *Музейная деятельность, экспонаты, экскурсии, выставки, Музей Тиссена-Борнемисы, Центр искусств королевы Софии, Брейгель, Ван Дейк, Рафаэль Санти, Габсбурги и Бурбоны.*

Annotation: *This article is about the Del Prado Museum of Art located in Madrid. The role of the museum in the world, its importance, current activities, exhibitions being organized will be discussed.*

Keywords: *Museum activities, exhibits, excursions, exhibition, Thyssen-Bornemisza Museum, Reina Sofia Art Center, Bruegel, Van Dyck, Raphael Santi, Habsburg and Bourbons.*

Del Prado — Yevropa tasviriy san'atining eng yirik va eng muhim muzeylaridan biridir, Madridda (Ispaniya) joylashgan. Muzey binosi kech klassitsizm yodgorligidir. U dunyodagi eng ko'p tashrif buyuriladigan 20 ta san'at muzeyi qatoriga kiritilgan.

Prado muzeyi Thyssen-Bornemisza muzeyi va Reina Sofia san'at markazi bilan birgalikda 2021-yilda YUNESKOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan, bular Madridning Oltin san'at uchburchagini tashkil qiladi.

Bugungi kunda Nacional del Prado muzeyi joylashgan bino 1785-yilda me'mor Xuan de Villanueva tomonidan loyihalashtirilgan.

U qirol Charlz III buyrug'i bilan Tabiiy tarix kabinetini joylashtirish uchun qurilgan. Biroq, binoning yakuniy maqsadi – yangi Qirollik asarlar va haykallari muzeyi sifatida – monarxning nabirasi qirol Ferdinand VII qarori, uning rafiqasi qirolicha Mariya Izabel de Braganza tomonidan qo'llab-quvvatlangan. Tez orada Qirollik muzeyi qisqa vaqt ichida Milliy asarlar va haykallar muzeyi va keyinchalik Museo Nacional del Prado deb nomlandi, birinchi marta 1819-yil noyabrda ommaga ochildi.

Muzeyning 1819-yilda nashr etilgan birinchi katalogi 311 ta asarni o'z ichiga olgan.

Muzey kolleksiyasining asosini tashkil etuvchi juda muhim qirollik kolleksiyasi Charlz V davrida sezilarli darajada ko'paya boshladi va keyingi Gabsburg va Burbon monarxlari davrida gullab-yashnashda davom etdi.

Birinchi qavatda ajoyib ispan Romanesk devoriy asarlari, gotika mehroblari va Italiya Uyg'onish davri asarlari (Botticelli. Titian. Karavadjio va Rafael Santi durdonalari), XV asr Flamand asari, Ieronim Boschning dunyodagi eng katta kolleksiyasi, shuningdek El Greko va nemis asarlari, masalan, 1498-yildagi Albrect Dyurerning g'ayrioddiy avtoportreti. Klassik va Uyg'onish davri haykaltaroshligi kabilar. Chap tomonda bir nechta xonalar Rubens Bruegel va Van Deyk kabi flamand rassomlarining asarlariga bag'ishlangan⁴⁵. Oldinga o'ng tomonda ispan rasmlari bilan uzun galereya bor. xuddi shu davrda, Murillo, Ribera va Zurbaran bilan.

Muzeyda tematik davriy ko'rgazmalar o'tkaziladi. Masalan, 2003-yilda dunyo muzeylaridan Titsian asarlari ko'rgazmasi bo'lib o'tdi, 2006-yilda esa Pikassoning Gernika o'z vataniga qaytganining 25 yilligi munosabati bilan rassomning asarlari ko'rgazmasi bo'lib o'tdi.

Vaqtivaqti bilan muzeydan olingan asarlar boshqa mamlakatlardagi ko'rgazmalarda namoyish etiladi. Shunday qilib, 2006-yilda Budapeshtda "Ispan asarlarining 500 yili" ko'rgazmasi bo'lib o'tdi, u yerda ko'rgazmaning muhim qismini Prado asarlari tashkil etdi. 2011-yilda Prado ko'rgazmasi Ermitajda (Sankt-Peterburg) bo'lib o'tdi.

Prado muzeyi har bir sohadan mutaxassislar va shaxslar yig'iladigan uchrashuv joyiga aylangan muhim obyektidir. Dunyoning eng muhim shaxslaridan ba'zilari o'zlarining rasmiy tashriflari bo'yicha muzeyda yig'ilishni ma'qul ko'rishadi.

Ular orasida Germaniya bosh vaziri lavozimida faoliyat yuritgan Margaret Tetcher, angliyalik qirolchasi Yelizaveta II va AQShning sobiq prezidentlari Jimmi Karter va Barak Obama alohida ajralib turadi.

Prado muzeyiga binoning ikkala chetidan ham kirishingiz mumkin. 1999-yilning yozida asarlarni qayta tiklash va qayta taqsimlash ishlari yakunlandi. Muzeylar ko'pincha o'zlarining ichki tartibini o'zgartiradi, shuning uchun ko'rsatilgan tartib o'zgargan bo'lishi mumkin, shuning uchun kirishingiz bilan sizga beriladigan xaritani tekshirish lozim. Ushbu ajoyib to'plamni yaratuvchilar ispan qirollik oilasining a'zolari bo'lib, ular asrlar davomida katta ishtiyoq bilan san'at buyumlarini buyurtma qilgan, to'plagan.

Pradoda Velaskes, Goya, Ribera va Zurbaran kabi ispan rassomchiligining asarlaridan tashqari, italiyalik rassomlarning (Karavadjio, Titsian va Rafael Santi kabi) va Rubens va Bruegel kabi flamand rassomlarining durdona asarlari mavjud.

Muzeyning ko'pgina asarlarini zukko san'at ixlosmandi Filipp II to'plagan.

⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Museo_del_Prado

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Б.А.Столяров “Музейная педагогика” (история, теория, практика)
Москва “Высшая школа” 2004
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Museo_del_Prado
3. <https://www.lonelyplanet.com/spain/madrid/el-retiro-the-art-museums/attractions/museo-del-prado>
4. <https://www.spain.info/ru/dostoprimechatelnosti/natsionalnyi-muzei-prado>